



## Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 30. marca 2023\*

„Predhodno odločanje – Približevanje zakonodaj – Zavarovanje civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil – Direktiva 2009/103/ES – Člen 3 – Obvezno zavarovanje vozil – Člen 18 – Neposredni zahtevki – Obseg – Določitev zneska odškodnine – Hipotetični stroški – Možnost, da se izplačilo odškodnine veže na nekatere pogoje – Prodaja vozila“

V zadevi C-618/21,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (okrajno sodišče mesta Varšava, Poljska) z odločbo z dne 30. avgusta 2021, ki je na Sodišče prispela 30. septembra 2021, v postopku

**AR**

proti

**PK S.A.,**

**CR**

in

**BF**

proti

**SI S.A.**

in

**ZN**

proti

**MB S.A.**

in

\* Jezik postopka: poljščina.

**NK sp. z o.o. s. k.**

proti

**PK S.A.**

in

**KP**

proti

**SI S.A.**

in

**RD sp. z o.o.**

proti

**EZ S.A.,**

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi E. Regan, predsednik senata, D. Gratsias (poročevalec), M. Ilešič, I. Jarukaitis in Z. Csehi, sodniki,

generalni pravobranilec: J. Richard de la Tour,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za AR R. Lewandowski, radca prawny,
- za KP L. Nawrocki, radca prawny,
- za RD sp. z o.o. G. Stasiak, radca prawny,
- za SI S.A. M. Nycz, radca prawny,
- za poljsko vlado B. Majczyna, agent,
- za češko vlado M. Smolek in J. Vlácil, agenta,
- za nemško vlado J. Möller, P. Busche in M. Hellmann, agenti,
- za Evropsko komisijo U. Małecka, B. Sasinowska in H. Tserepa-Lacombe, agentke,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 15. decembra 2022  
izreka naslednjo

### Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 18 Direktive 2009/103/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil in o izvajanju obveznosti zavarovanja takšne odgovornosti (UL 2009, L 263, str. 11) v povezavi s členom 3 te direktive.
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru šestih sporov, in sicer med AR ter PK S.A. in CR, med BF in SI S.A., med ZN in MB S.A., med NK sp. z o.o. s.k. in PK S.A., med KP in SI S.A. ter med RD sp. z o.o. in EZ S.A., lastniki motornih vozil in zavarovalnicami, pri katerih imajo ti lastniki sklenjeno zavarovanje civilne odgovornosti pri uporabi teh vozil, glede zahtevkov za povrnitev škode, ki je nastala na navedenih vozilih.

### Pravni okvir

#### *Pravo Unije*

- 3 V uvodni izjavi 30 Direktive 2009/103 je navedeno:  
„Pravica neposrednega sklicevanja na zavarovalno pogodbo in neposrednih odškodninskih zahtevkov nasproti zavarovalnicam je zelo pomembna za varstvo oškodovancev v prometnih nesrečah. Za učinkovitejšo in hitrejšo obravnavo odškodninskih zahtevkov in da se v največji možni meri izogne dragim pravnim postopkom, je pravico do neposrednega zahtevka proti zavarovalnici, ki krije civilno odgovornost povzročitelja nesreče, treba razširiti na vse oškodovance prometnih nesreč.“
- 4 Člen 3 te direktive, naslovljen „Obvezno zavarovanje vozil“, določa:  
„Vsaka država članica ob upoštevanju člena 5 sprejme vse ustrezne ukrepe za zagotovitev, da je civilna odgovornost pri uporabi vozil, ki se običajno nahajajo na njenem ozemlju, krita z zavarovanjem.  
Na podlagi ukrepov iz prvega pododstavka se določi kritje obveznosti in pogoji kritja.  
[...]  
Zavarovanje iz [prvega pododstavka] obvezno krije oboje, materialno škodo in telesne poškodbe.“
- 5 V skladu s členom 5 navedene direktive lahko država članica odstopa od člena 3 te direktive glede nekaterih fizičnih ali pravnih oseb, javnih ali zasebnih, ter glede nekaterih vrst vozil ali nekaterih vozil, ki imajo posebne tablice.

6 Člen 9 iste direktive, naslovljen „Minimalne vsote“, v odstavku 1 določa:

„Brez poseganja v višje odškodnine, ki jih lahko določijo države članice, vsaka država članica zahteva, da je zavarovanje iz člena 3 obvezno najmanj za naslednje vsote:

- (a) v primeru telesne poškodbe je najnižji znesek kritja 1000000 EUR na oškodovanca ali 5000000 EUR na škodni dogodek, ne glede na število oškodovancev;
- (b) v primeru materialne škode 1000000 EUR na škodni dogodek, ne glede na število oškodovancev.

[...]“

7 Člen 18 Direktive 2009/103, naslovljen „Neposredni zahtevki“, določa:

„Države članice zagotovijo, da imajo oškodovanci iz nesreč, ki so jih povzročila vozila, ki jih krije zavarovanje iz člena 3, pravico do neposrednega zahtevka proti zavarovalnici, ki krije civilno odgovornost povzročitelja nesreče.“

### ***Poljsko pravo***

8 Člen 363(1) ustawa – Kodeks cywilny (zakon o civilnem zakoniku) z dne 23. aprila 1964 (Dz. U. iz leta 1964, št. 16, pozicija 93) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari (v nadaljevanju: civilni zakonik), določa:

„Škodo je treba po izbiri oškodovanca povrniti z vzpostavitvijo prejšnjega stanja ali s plačilom ustreznega denarnega zneska. Če pa vzpostavitev prejšnjega stanja ni mogoča ali če bi zavezancu povzročila prevelike težave ali stroške, ima oškodovanec zgolj pravico do denarne odškodnine.“

9 Člen 822(1) in (4) civilnega zakonika določa:

„1. S pogodbo o zavarovanju civilne odgovornosti se zavarovatelj zaveže, da bo v skladu s pogodbo plačal odškodnino za škodo, povzročeno tretjim osebam, v zvezi s katerimi odgovornost za škodo nosi zavarovalec ali zavarovanec.

[...]

4. Oseba, ki je upravičena do odškodnine v zvezi z dogodkom, ki ga pokriva pogodba o zavarovanju civilne odgovornosti, lahko svoje zahtevke uveljavlja neposredno proti zavarovatelju.“

### **Spori o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje**

10 Pred predložitvenim sodiščem, Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (okrajno sodišče mesta Varšava, Poljska), poteka šest sporov. Pet sporov se nanaša na tožeče stranke BF, ZN, NK, KP in RD, od katerih vsaka zahteva povrnitev škode, ki je nastala na njenem vozilu zaradi prometne nesreče. V šestem sporu oseba AR zahteva povrnitev škode, ki je na njenem vozilu nastala zaradi padca garažnih vrat.

- 11 Tožeče stranke v postopku v glavni stvari so svojo škodo ocenile na podlagi stroškov popravila, ki ustrezajo ocenjeni tržni vrednosti originalnih nadomestnih delov in del, potrebnih za popravilo poškodovanega vozila. Ker popravilo zadevnih vozil še ni bilo opravljeno, predložitveno sodišče te stroške opredeljuje za „hipotetične“. Tožene stranke v postopku v glavni stvari, in sicer zavarovalnice, ki krijejo civilno odgovornost oseb, ki morajo povrniti škodo tožečim strankam v postopku v glavni stvari, trdijo, da ta odškodnina ne sme presegati zneska dejansko nastale škode, izračunanega po tako imenovani „diferencialni“ metodi. Po tej metodi mora ta znesek ustrezati razliki med vrednostjo, ki bi jo poškodovano vozilo imelo, če se nesreča ne bi zgodila, in sedanjo vrednostjo tega vozila v njegovem stanju. Po navedbah teh zavarovalnic se lahko stroški popravil upoštevajo le, če se dokaže, da so dejansko nastali.
- 12 Predložitveno sodišče navaja, da je v nacionalnem pravu povrnitev škode namenjena temu, da se oškodovani stranki dodeli znesek, ki ustreza razliki med vrednostjo poškodovane stvari in vrednostjo, ki bi jo ta imela, če škoda ne bi nastala, pri čemer pa se ta stranka ne sme obogatiti.
- 13 Pojasnjuje, da je treba v skladu s poljsko sodno prakso odškodnino, ki jo je treba plačati lastniku poškodovanega vozila, izračunati na podlagi hipotetičnih stroškov popravila tega vozila, ne glede na to, ali ga je njegov lastnik dejansko popravil ali ga namerava dati v popravilo. Odškodnina, pri kateri se upoštevajo taki hipotetični stroški popravila, ki naj bi znatno presegali znesek nastale škode, določen na podlagi diferencialne metode, naj bi se priznala tudi oškodovancem, ki naj bi svoje poškodovano vozilo že prodali in ki naj zato te odškodnine ne bi uporabili za njegovo popravilo. Po navedbah predložitvenega sodišča je posledica te prakse neupravičena obogatitev teh oseb v škodo vseh drugih zavarovalcev, na katere zavarovalnice prevalijo stroške, ki izhajajo iz teh previsokih odškodnin, s tem, da od njih zahtevajo vedno višje premije.
- 14 Po mnenju predložitvenega sodišča bi bila ta sodna praksa, ki jo je mogoče grajati, saj oškodovancu omogoča, da se v nekaterih primerih obogati, lahko utemeljena s posebnim varstvom oškodovancev v prometnih nesrečah, ki izhaja iz prava Unije. Zato meni, da je treba pojasniti obseg pravic oškodovanca, ki izhajajo iz pravice do neposrednega zahtevka proti zavarovalnici, določene v členu 18 Direktive 2009/103.
- 15 Natančneje, predložitveno sodišče se sprašuje o obsegu zadnjenavedene pravice ob upoštevanju dejstva, da se lahko v skladu s poljskim pravom s tožbo, vloženo proti odgovorni osebi, po izbiri oškodovanca zahteva bodisi plačilo denarne odškodnine bodisi popravilo poškodovanega vozila, to je dajatev v naravi, medtem ko člen 822(1) civilnega zakonika določa, da lahko zavarovalnica dolguje le denarno dajatev.
- 16 Predložitveno sodišče želi zato izvedeti, ali pravo Unije nasprotuje določbam nacionalnega prava, s katerimi se oškodovancu, ki želi uveljavljati neposredni zahtevek proti zavarovalnici, odreka eden od načinov za povrnitev škode, ki jih določa nacionalno pravo. Nagiba se k mnenju, da je treba pravo Unije razlagati tako, da je treba na to vprašanje odgovoriti pritrdilno.
- 17 Vendar se sprašuje tudi o predmetu neposredne tožbe oškodovane osebe proti zavarovatelju, s katero bi ta oseba zahtevala popravilo svojega vozila. Mogoče naj bi bilo namreč bodisi odstopiti od pravila, ki izhaja iz člena 822(1) civilnega zakonika, v skladu s katerim je lahko dajatev zavarovatelja le denarna, in tako oškodovancu omogočiti, da od zavarovatelja zahteva, da zagotovi popravilo poškodovanega vozila, bodisi oškodovancu priznati pravico, da od zavarovatelja namesto zagotovitve popravila zahteva izplačilo za to potrebnih sredstev.

- 18 Predložitveno sodišče se nagiba k drugi možnosti. Vendar se sprašuje tudi, ali pravo Unije nasprotuje uporabi pravil nacionalnega prava, ki bi omogočala, da se za izplačilo sredstev, potrebnih za popravilo vozila oškodovanca, temu oškodovancu določijo pogoji, s katerimi bi se preprečilo, da bi ta sredstva lahko uporabil za namene, ki niso povezani z navedenim popravilom, in da bi imel korist od položaja, v katerem bi se njegovo premoženje po nesreči povečalo. Poleg tega predložitveno sodišče dvomi o tem, ali je treba pravico, da se od zavarovatelja zahteva plačilo sredstev, potrebnih za popravilo poškodovanega vozila, priznati tudi lastniku takega vozila, ki je to vozilo že prodal, tako da ga dejansko ne more več dati v popravilo.
- 19 Nazadnje, predložitveno sodišče meni, da so odgovori na vprašanja za predhodno odločanje upoštevni tudi za rešitev spora, v katerem je AR tožeča stranka v postopku v glavni stvari, čeprav škoda, ki je na vozilu nastala zaradi padca garažnih vrat, ne spada na področje uporabe Direktive 2009/103. Glede na „načelo enakosti pred zakonom“ se mu namreč zdi razumno, da se v takem sporu uporabijo enaka načela, kot se uporabljajo v drugih sporih o glavni stvari.
- 20 V teh okoliščinah je Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (okrajno sodišče mesta Varšava) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali je treba člen 18 Direktive [2009/103] v povezavi s členom 3 te direktive razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero lahko oškodovanec, ki izvršuje pravico do neposrednega zahtevka za povrnitev škode na svojem vozilu, povzročene pri uporabi motornih vozil, proti zavarovalnici, ki krije civilno odgovornost povzročitelja nesreče, od zavarovalnice zahteva le povrnitev dejanske in trenutne premoženjske škode, to je razlike med vrednostjo vozila v stanju pred nesrečo in vrednostjo poškodovanega vozila, povečano za dejansko že nastale upravičene stroške popravila vozila in druge dejansko že nastale in upravičene stroške, ki so posledica nesreče, medtem ko bi lahko, če bi zahteval povrnitev škode neposredno od povzročitelja, od njega po lastni presoji namesto odškodnine zahteval, da vzpostavi stanje vozila pred nesrečo (tako da vozilo popravi povzročitelj sam ali ga popravi servis, katerega storitev plača povzročitelj)?
  2. Če je odgovor na zgornje vprašanje pritrdilen, ali je treba člen 18 Direktive [2009/103] v povezavi s členom 3 te direktive razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero lahko oškodovanec, ki izvršuje pravico do neposrednega zahtevka za povrnitev škode na svojem vozilu, povzročene pri uporabi motornih vozil, proti zavarovalnici, ki krije civilno odgovornost povzročitelja nesreče, od te zavarovalnice namesto odškodnine v dejanskem in trenutnem znesku izgube premoženja, torej razlike med vrednostjo vozila v stanju pred nesrečo in vrednostjo poškodovanega vozila, povečane za dejansko že nastale upravičene stroške popravila vozila in druge dejansko že nastale upravičene stroške, ki so posledica nesreče, uveljavlja le znesek, ki je enak stroškom povrnitve vozila v stanje pred nesrečo, medtem ko bi lahko, če bi zahteval povrnitev škode neposredno od povzročitelja, od njega po lastni presoji namesto odškodnine zahteval, da vzpostavi stanje vozila pred nesrečo (in ne zgolj, da zagotovi sredstva za ta namen)?
  3. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, odgovor na drugo vprašanje pa nikalen, ali je treba člen 18 Direktive [2009/103] v povezavi s členom 3 te direktive razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero lahko zavarovalnica, od katere je lastnik vozila, ki je bilo poškodovano pri uporabi motornih vozil, zahteval plačilo hipotetičnih stroškov, ki jih ni imel, vendar bi jih moral imeti, če bi se odločil za vzpostavitev stanja vozila pred nesrečo:

- (a) to plačilo pogojuje s tem, da oškodovanec predloži dokaz, da resnično namerava vozilo popraviti na določen način pri določenem mehaniku po določeni ceni za dele in storitve, in sredstva za to popravilo nakaže neposredno temu mehaniku (ali prodajalcu delov, potrebnih za popravilo), s pridržkom, da se ta sredstva vrnejo, če namen, za katerega so bila izplačana, ni bil dosežen, in če ne, potem:
- (b) to plačilo pogojuje s potrošnikovo zavezo, da bo v dogovorjenem roku dokazal, da je izplačana sredstva porabil za popravilo avtomobila, ali da jih bo vrnil zavarovalnici, in če ne, potem:
- (c) po izplačilu teh sredstev z navedbo namena plačila (kako naj se porabijo) in poteku potrebnega časa, v katerem bi lahko oškodovanec popravil avtomobil, zahteva od njega, da dokaže porabo teh sredstev za popravilo ali jih vrne,

da bi se odpravila možnost, da bi se oškodovanec zaradi škode obogatil?

4. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen in odgovor na drugo vprašanje nikalen, ali je treba člen 18 Direktive [2009/103] v povezavi s členom 3 te direktive razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, po kateri oškodovanec – ki ni več lastnik poškodovanega vozila, ker ga je prodal in zanj prejel denar ter ga zato ne more več dati v popravilo – od zavarovalnice, ki krije civilno odgovornost povzročitelja nesreče, ne more zahtevati stroškov popravila, potrebnega za povrnitev poškodovanega vozila v stanje pred nesrečo, in je njegov zahtevek omejen na to, da od zavarovalnice zahteva odškodnino v višini dejanske in trenutne izgube vrednosti njegovega premoženja, to je razlike med vrednostjo vozila v stanju pred nesrečo in zneskom, pridobljenim s prodajo vozila, povečane za dejansko že nastale in upravičene stroške popravila vozila in druge dejansko že nastale upravičene stroške, ki so posledica nesreče?“

### **Dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe**

- 21 RD v stališču, predloženem Sodišču, trdi, da predlog za sprejetje predhodne odločbe ni dopusten, ker se vprašanja za predhodno odločanje dejansko nanašajo na izpodbijanje podrobnih pravil za povrnitev škode, ki je nastala pri uporabi motornih vozil, iz naslova zavarovanja civilne odgovornosti, kot so določena v poljskem pravu. Poljska vlada poudarja, da namen zahtevkov, ki so podlaga za spore o glavni stvari, ni doseči popravilo vozil tožečih strank v postopku v glavni stvari, ampak izplačilo denarne odškodnine, zato naj bi bilo treba prvi dve vprašanji šteti za hipotetični in torej nedopustni.
- 22 V zvezi s tem je iz sodne prakse Sodišča sicer res razvidno, da lahko države članice v sedanjem stanju prava Unije v okviru svojih sistemov civilne odgovornosti načeloma prosto določajo zlasti škodo, ki jo povzročijo motorna vozila in ki jo je treba povrniti, obseg odškodnine za to škodo in osebe, ki so do navedene odškodnine upravičene (sodba z dne 20. maja 2021, K. S. (Stroški vleke poškodovanega vozila), C-707/19, EU:C:2021:405, točka 25 in navedena sodna praksa).
- 23 Vendar se v obravnavanem primeru vprašanji za predhodno odločanje ne nanašata na zadeve, navedene v prejšnji točki. Predložitveno sodišče želi namreč z vprašanjema v bistvu izvedeti, ali je treba člen 18 Direktive 2009/103 razlagati tako, da nasprotuje ureditvi države članice, ki določa nekatera podrobna pravila v zvezi z uveljavljanjem pravice oseb, ki so utrpеле škodo zaradi prometne nesreče, do neposrednega zahtevka proti zavarovalnici osebe, odgovorne za to škodo, ki je priznana s tem členom.

- 24 Poleg tega trditev poljske vlade, da se zahtevki, ki so podlaga za spore o glavni stvari, ne nanašajo na popravilo zadevnih poškodovanih vozil, temveč na plačilo denarne odškodnine, ni zadosten dokaz za to, da sta prvi dve vprašanji predložitvenega sodišča hipotetični.
- 25 Iz navedb tega sodišča, povzetih v točkah od 13 do 17 te sodbe, je namreč razvidno, da se dobro zaveda dejstva, da je namen zahtevkov, ki so podlaga za spore o glavni stvari, plačilo denarne odškodnine. Vendar želi izvedeti zlasti, ali je treba člen 18 Direktive 2009/103 razlagati tako, da če ureditev države članice določa, da lahko oškodovanec od osebe, ki je odgovorna za škodo, v skladu z lastno izbiro zahteva plačilo denarne odškodnine ali popravilo poškodovanega vozila, lahko ta oškodovanec z uveljavljanjem svoje pravice, da vloži zahtevek neposredno proti zavarovatelju, ki krije civilno odgovornost odgovorne osebe, od tega zavarovatelja zahteva denarno odškodnino, ki se ne izračuna na podlagi tako imenovane „diferencialne“ metode, temveč na podlagi stroškov, ki so potrebni za popravilo navedenega vozila.
- 26 Iz tega sledi, da se vprašanji predložitvenega sodišča nanašata na razlago prava Unije in nista hipotetični.
- 27 Vendar je treba ugotoviti, da se po navedbah predložitvenega sodišča spor o glavni stvari med AR na eni strani ter PK in CR na drugi nanaša na povrnitev škode, ki je na vozilu nastala zaradi padca garažnih vrat.
- 28 Namen Direktive 2009/103 je zagotoviti varstvo oškodovancev v nesrečah, povzročenih z motornimi vozili, kar je cilj, za izpolnitev in krepitev katerega si je zakonodajalec Unije stalno prizadeval (glej v tem smislu sodbo z dne 20. maja 2021, K. S. (Stroški vleke poškodovanega vozila), C-707/19, EU:C:2021:405, točka 27 in navedena sodna praksa).
- 29 Vendar je očitno, da civilna odgovornost osebe, ki ima nadzor nad garažo, zaradi padca vrat te garaže na motorno vozilo ne izvira iz škode, ki jo je povzročilo zadevno vozilo, temveč iz škode, ki je nastala na tem vozilu zaradi padca elementa stavbe. Iz tega izhaja, kot priznava tudi samo predložitveno sodišče, da dejansko stanje spora o glavni stvari med osebama AR na eni strani ter PK in CR na drugi ne spada na področje uporabe Direktive 2009/103.
- 30 Predložitveno sodišče kljub temu navaja, da se mu glede na „načelo enakosti pred zakonom“ zdi razumno, da v navedenem sporu uporabi enaka pravila, kot so tista, ki se uporabljajo za druge spore o glavni stvari. Ker tako zgolj predvideva posledice, ki lahko izhajajo iz te sodbe na podlagi načela, ki je priznано v poljskem pravu, zadostuje opozoriti, da Sodišče v okviru postopka iz člena 267 PDEU ni pristojno niti za razlago nacionalnega prava niti za uporabo pravnih pravil za določen položaj, saj je za te naloge izključno pristojno predložitveno sodišče (glej v tem smislu sklepa z dne 3. septembra 2020, Vikingo Fővállalkozó, C-610/19, EU:C:2020:673, točka 68 in navedena sodna praksa, ter z dne 9. januarja 2023, A.T.S.2003, C-289/22, EU:C:2023:26, točka 29). Zato te ugotovitve ne zadostujejo za dokaz, da obstaja povezava med predmetom tega prvega spora in zahtevano razlago prava Unije.
- 31 Tako je treba ob upoštevanju vseh zgornjih preudarkov ugotoviti, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe dopusten, razen v delu, v katerem se nanaša na spor med AR na eni strani ter PK in CR na drugi, v zvezi s katerim je nedopusten.



## Vprašanja za predhodno odločanje

- 32 Predložitveno sodišče z vprašanji, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 18 Direktive 2009/103 v povezavi s členom 3 te direktive razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, ki v primeru neposrednega zahtevka osebe, katere vozilo je bilo poškodovano v prometni nesreči, proti zavarovatelju osebe, odgovorne za to nesrečo, kot edini način za povrnitev škode, ki jo mora zagotoviti ta zavarovatelj, določa plačilo denarne odškodnine, in če je tako, katere obveznosti izhajajo iz teh določb v zvezi s podrobnimi pravili za izračun te odškodnine in pogoji za njeno izplačilo.
- 33 Člen 3 Direktive 2009/103 določa obveznost, da vsaka država članica ob upoštevanju odstopanj, ki jih lahko določijo v skladu s členom 5 te direktive, sprejme vse ustrezne ukrepe za zagotovitev, da je civilna odgovornost pri uporabi vozil, ki se običajno nahajajo na njenem ozemlju, krita z zavarovanjem.
- 34 V zvezi s tem je treba najprej poudariti, da – ker predložitveno sodišče ni navedlo nasprotnega – se pet sporov o glavni stvari, za katere je bilo ugotovljeno, da so dopustni, ne nanaša na osebe ali vozila, za katera bi Republika Poljska uporabila možnosti odstopanja, ki jih omogoča navedeni člen 5.
- 35 V zvezi s pravico oškodovancev do neposrednega zahtevka proti zavarovatelju, določeno v členu 18 Direktive 2009/103, je treba ugotoviti, da ta določba ne nasprotuje temu, da se v nacionalnem pravu določi, da lahko ta način povrnitve škode zajema le denarne dajatve.
- 36 Poudariti je namreč treba, da je iz uvodne izjave 30 te direktive razvidno, da gre pri tej pravici za to, da se oškodovancu omogoči, da se sklicuje na zavarovalno pogodbo in da uveljavlja zahteve neposredno nasproti zavarovalnici. Iz tega izhaja, da je predmet takega zahtevka lahko le to, da zavarovatelj osebe, odgovorne za škodo, dajatev, ki bi jo ta zavarovatelj moral zagotoviti za svojega zavarovanca, zagotovi neposredno oškodovancu, in sicer v mejah zavarovalne pogodbe.
- 37 Kadar je dajatev zavarovatelja, kot je opredeljeno v zavarovalni pogodbi, izključno denarna, člen 18 navedene direktive tako ne nasprotuje temu, da je predmet neposrednega zahtevka, ki ga je oškodovanec vložil proti zavarovatelju, obvezno plačilo denarne odškodnine.
- 38 V zvezi s tem, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točki 52 sklepnih predlogov, dejstvo, da med drugim člen 9 Direktive 2009/103 določa obvezno minimalno kritje v obliki minimalnih zneskov odškodnine, tako razlago potrjuje.
- 39 V obravnavanem primeru to velja za neposredne zahteve, vložene v postopku v glavni stvari na podlagi člena 18 te direktive, ker – kot je razvidno iz informacij, predloženih Sodišču – člen 822(1) civilnega zakonika določa, da so dajatve zavarovalnice lahko le denarne.
- 40 V tem kontekstu se vprašanja predložitvenega sodišča nanašajo tudi na podrobna pravila za izračun take denarne odškodnine in na podrobna pravila v zvezi z izplačilom te odškodnine, zlasti v zvezi z možnostjo, da se izplačilo take odškodnine, ki ga mora zagotoviti zavarovatelj, veže na pogoje, katerih namen je zagotoviti, da bo oškodovanec to odškodnino dejansko namenil za popravilo svojega vozila, kar naj bi izključevalo, da ta odškodnina ustreza stroškom popravila njegovega vozila, ki je bilo poškodovano, če je ta oškodovanec to vozilo prodal v nespremenjenem stanju.

- 41 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da so nacionalna sodišča pristojna zagotoviti, da varstvo pravic, ki jih zagotavlja pravni red Evropske unije, ne povzroči neupravičene obogatitve upravičencev (sodbi z dne 25. marca 2021, *Balgarska Narodna Banka*, C-501/18, EU:C:2021:249, točka 125, in z dne 23. marca 2023, *Mercedes Benz (Odgovornost proizvajalcev vozil, opremljenih z odklopnimi napravami)*, C-100/21, EU:C:2023:229, točka 94).
- 42 Ob tem je treba tudi opozoriti, da je obveznost zavarovanja civilne odgovornosti za kritje škode, povzročene tretjim osebam z motornim vozilom, ločena od obsega odškodnine za to škodo iz naslova civilne odgovornosti zavarovanca. Namreč, medtem ko je prva opredeljena in zagotovljena z ureditvijo Unije, je druga urejena predvsem z nacionalnim pravom (sodba z dne 20. maja 2021, *K. S. (Stroški vleke poškodovanega vozila)*, C-707/19, EU:C:2021:405, točka 23 in navedena sodna praksa).
- 43 Tako namen ureditve Unije ni harmonizacija sistemov civilne odgovornosti, ki jih imajo države članice, saj te države načeloma ostajajo proste pri določitvi sistema civilne odgovornosti, ki velja za nesreče, ki so nastale pri uporabi vozil (sodba z dne 20. maja 2021, *K. S. (Stroški vleke poškodovanega vozila)*, C-707/19, EU:C:2021:405, točka 24 in navedena sodna praksa).
- 44 Zato, kot je bilo opozorjeno v točki 22 te sodbe, države članice v obstoječem stanju prava Unije v okviru svojih sistemov civilne odgovornosti načeloma prosto določijo zlasti škodo, ki jo povzročijo motorna vozila in jo je treba povrniti, obseg odškodnine za to škodo in osebe, ki so upravičene do navedene odškodnine.
- 45 Vendar morajo države članice svoje pristojnosti na tem področju izvajati ob spoštovanju prava Unije, nacionalne določbe, ki urejajo odškodnino za škodo, ki je nastala pri uporabi vozil, pa ne smejo odvzeti polnega učinka ureditvi Unije, zlasti tako, da bi se z njimi po uradni dolžnosti izključila ali nesorazmerno omejila pravica oškodovanca do odškodnine iz obveznega zavarovanja civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil (glej v tem smislu sodbi z dne 20. maja 2021, *K. S. (Stroški vleke poškodovanega vozila)*, C-707/19, EU:C:2021:405, točka 26 in navedena sodna praksa, in z dne 10. junija 2021, *Van Ameyde* *España*, C-923/19, EU:C:2021:475, točka 44 in navedena sodna praksa).
- 46 V zvezi s tem je treba poudariti, da če oškodovanec z izvrševanjem svoje pravice do neposrednega zahtevka proti zavarovalniku civilne odgovornosti osebe, odgovorne za škodo, zahteva, da zavarovatelj v njegovo korist izvrši dajatev, ki je določena z zavarovalno pogodbo, za plačilo te dajatve lahko veljajo le pogoji, ki so izrecno določeni v tej pogodbi.
- 47 Zato, kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 62 sklepnih predlogov, pogoji, navedeni v točki 40 te sodbe, ne smejo izključiti ali omejiti obveznosti zavarovalnika, ki izhaja iz člena 3 Direktive 2009/103, da krije celotno povrnitev škode, ki jo mora oseba, odgovorna za škodo, zagotoviti oškodovancu za škodo, ki jo je ta utrpel, sicer bi bil polni učinek pravice do neposrednega zahtevka iz člena 18 te direktive ogrožen.
- 48 Ob upoštevanju vseh zgornjih preudarkov je treba na postavljena vprašanja odgovoriti, da je treba člen 18 Direktive 2009/103 v povezavi s členom 3 te direktive razlagati tako, da
- ne nasprotuje nacionalni ureditvi, ki v primeru neposrednega zahtevka osebe, katere vozilo je bilo poškodovano v prometni nesreči, proti zavarovalniku osebe, ki je odgovorna za to nesrečo, kot edini način povrnitve škode od tega zavarovalnika določa plačilo denarne odškodnine,

- nasprotuje načinom izračuna te odškodnine in pogojem v zvezi z njenim izplačilom, če bi ti v okviru neposrednega zahtevka, vloženega na podlagi tega člena 18, povzročili izključitev ali omejitev obveznosti zavarovatelja, ki izhaja iz tega člena 3, da krije celotno povrnitev škode, ki jo mora oseba, odgovorna za škodo, zagotoviti oškodovancu za škodo, ki jo je ta utrpel.

## **Stroški**

- 49 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

**Člen 18 Direktive 2009/103/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil in o izvajanju obveznosti zavarovanja takšne odgovornosti v povezavi s členom 3 te direktive**

**je treba razlagati tako, da**

- **ne nasprotuje nacionalni ureditvi, ki v primeru neposrednega zahtevka osebe, katere vozilo je bilo poškodovano v prometni nesreči, proti zavarovatelju osebe, ki je odgovorna za to nesrečo, kot edini način povrnitve škode od tega zavarovatelja določa plačilo denarne odškodnine,**
- **nasprotuje načinom izračuna te odškodnine in pogojem v zvezi z njenim izplačilom, če bi ti v okviru neposrednega zahtevka, vloženega na podlagi tega člena 18, povzročili izključitev ali omejitev obveznosti zavarovatelja, ki izhaja iz tega člena 3, da krije celotno povrnitev škode, ki jo mora oseba, odgovorna za škodo, zagotoviti oškodovancu za škodo, ki jo je ta utrpel.**

Podpisi